

J.nr. 19-30411-000001

Ref. MEB

Den 1. juni 2019/REV1

Referat fra møde i Udvalget for plantesorter og udsæd (UPU) 2. maj 2019

Deltagere

Ole Olsen (OOL, formand), Lasse Skovlund Bech (LSB), Birte Boelt (BB), Asbjørn Børsting (AB), Gerhard Deneken (GDE), Nils Elmegaard (NEM), Birger Eriksen (BE), Anne Esther Fabricius (AEF), Jens Holstborg (JH), Troels Prior Larsen (TPL), Anders Mondrup (AM), Jon Birger Pedersen (JBP), Kim Bonde Petersen (KBP) og Simon von Siebenthal (SVS).

Fra LFST deltog Kristine Riskær (KRRR), Maria Boye Simonsen (MBS) og Merete Buus (MEB, referent).

Afbud

Claus Bech (CB), Lars Bonde Eriksen (LBE), Rikke Friederichsen (RF) og Dorthe Nissen (DN).

Dagsorden for mødet		
1.	Meddelelser a) Landbrugsstyrelsen b) TystofteFonden c) Medlemmerne	
2.	Diverse plantenyhedsbeskyttelse og sortsafprøvning: a) Orientering om arbejdet i EU, CPVO og UPOV b) Brexit c) Orientering om nyt vedr. kontrol af NBT-sorter d) Brødhvedelisten	Bilag 49-2b
3.	Diverse certificering og handel: a) Orientering om arbejdet i EU og OECD b) Orientering om planlagte lovændringer og afledte bekendtgørelsesændringer c) Forsøgsordning med autoriseret avlskontrol af præbasis- og basissæd d) Plantepas og krav til operatører e) Dispensation for spireevne i hestebønne f) Orientering om møde i Arbejdsgruppen om certificering 13. marts 2019	Bilag 49-3f
4.	Eventuelt a) Henvendelse fra DAKOFO om Fagudvalget for sortsafprøvning b) Temaer c) Næste møde	

1. Meddelelser

1. a) Landbrugsstyrelsen

Formanden bød velkommen og sagde, at Troels Prior Larsen er nyt medlem for Frøavlernes og Rikke Friederichsen er nyt medlem for Økologisk Landsforening.

KRRI sagde, at Sara Melhedegård Mørch er ansat som ny teamleder i enhedens team Planter sundhed i Nyropsgade.

Punkterne om kontrol dyrkning af bederoe og mærkning af festulolium er indtil videre udskudt pga. andre opgaver.

1. b) TystofteFonden (TF)

GDE orienterede om fondens årsberetning ligger på deres hjemmeside. Anmeldelserne til sortsafprøvning og avlskontrol er på niveau med sidste år og lidt højere. Omsætningen i 2018 var på 27,8 mio. kr. med et overskud på 0,5 mio. kr.

1. c) Medlemmerne

BE opdaterede udvalget om patenter på planter, hvor man er tilbage til den oprindelige tolkning. Nu afventes vurdering af sagen i Enlarged Board of Appeal (EBA).

KRRI tilføjede at Landbrugsstyrelsen (LBST) holder internt kursus om patenter i maj, for at bygge kompetencer op.

2. Diverse plantenyhedsbeskyttelse og sortsafprøvning

2. a) Orientering om arbejdet i EU, CPVO og UPOV

MABOSI orienterede om, at der siden sidste udvalgs møde har været møde i CPVO. Følgende hovedpunkter blev refereret.

Tendensen er at der kommer flere titler af landbrugsafgrøder, færre pryddplanter. I sær hamp og sojabønne er i fremgang. Der arbejdes hen imod at alle anmeldelser skal ske elektronisk.

Der blev fremlagt økonomisk halvårsrapport. Ingen overraskelser, reserven stiger som planlagt. Der forventes et tab på 3% som følge af Brexit.

Der blev fremlagt 3 forskellige gebyrmodeller med forskellig fordeling af gebyr mellem afprøvningsgebyr og årsgebyr. Der blev valgt en model hvor gebyret afspejler den reelle omkostning ved hhv. afprøvning og listning. Det vil medføre en prisstigning for afprøvning, ikke for årsgebyr. Denne model var ønsket af det danske erhverv, jf. høring forud.

Der blev fremlagt rapport over de igangværende udviklingsprojekter. Projekterne fokuserede næsten udelukkende på molekylærbiologiske løsninger.

Officielt referat rundsendes til udvalget når det foreligger.

GDE supplerede med, at CPVO hidtil har krydssubsidieret afprøvningsomkostninger med 15 pct. fra årsgebyret. Denne praksis ophører med den fremtidige gebyrstruktur. TF har et mindre tab pr. sort, da DK har større omkostningsniveau end gennemsnittet af EU medlemsstater.

2. b) Brexit

MEB orienterede om, at virksomhederne ved eksport af frø på paller til UK efter en eventuelt hård Brexit skal være opmærksom på, at træet skal være ISPM 15 mærket og kontrolleret. Det gælder ikke for handel mellem EU medlemsstater. Læs mere på styrelsens hjemmeside her: [Træemballage \(emballage og trævarer\) - Landbrugsstyrelsen](#)

Styrelsen har holdt en række webinarer om Brexit. Det er en model, som vi vil videreudvikle, så den også kan bruges i andre sammenhænge. Som virksomhed er det således muligt at gå i konkret dialog med en eller flere af styrelsens medarbejdere via Webinar (Skype), hvis der er spørgsmål eller faglige afklaringer.

2. c) Orientering om nyt vedr. kontrol af NBT-sorter

MABOSI sagde, at den 26. marts 2019 offentliggjorde ENGL (European Network of GMO Laboratories) deres vurdering af mulighederne for at detektere foder og fødevarer der er frembragt vha. de nye mutagenese-teknikker, herunder CRISPR/Cas. Danmark er repræsenteret i ENGL med Fødevarestyrelsens GMO-laboratorium i Ringsted.

Rapporten konkluderer, at når det på forhånd er kendt, hvad der er ændret er det muligt at detektere, at der er sket en ændring, men ikke hvordan ændringen er sket, medmindre ændringen er helt unik. Rapporten konkluderer endvidere, at hvis det på forhånd ikke er kendt, hvad man skal lede efter, fx hvor der er tale om en kontrol for forekomst af ikke-godkendt GMO i ikke-GM-produkter ikke vil være muligt at identificere hvordan en ændring er opstået.

Som styrelsen orienterede om i november, så anerkender EU-Kommissionen, at det ikke er let at gennemføre EU-domstolens mutagenese-afgørelse, men er samtidig meget klar i mælet om, at de ikke kan arbejde på at ændre GMO-reguleringen uden først at have et mandat fra Rådet og at afgørelsen nu skal implementeres. For frøbranchen indebærer afgørelsen bl.a., at der ikke må være nogen gen-editerede sorter på de nationale sortslister med mindre, at sorterne også har en GMO-godkendelse

Den 25. april 2019 holdt EU Kommissionen et fælles møde for de tre komiteer under de to direktiver og forordningen, der samlet set dækker alle aspekter af GMO-lovgivningen. På mødet fremlagde EU-Kommissionens forskningsenhed (Joint Research Center, JRC) ovennævnte rapport.

Som ovenfor nævnt konkluderer rapporten, at det ikke i alle tilfælde er muligt at slå fast, om en ændring er foretaget med CRISPR, eller er opstået spontant, eller vha. andre mutagenese-metoder, som er undtaget fra GMO-lovgivningens krav.

De kompetente myndigheder, herunder Landbrugsstyrelsen, vil derfor under de nuværende forhold ikke altid være i stand til at leve op til lovens forpligtelser mht. kontrol af udsæd for tilstedeværelse af nye GMO'er.

Styrelsen samler eksempler på, hvordan den opdaterede definition af GMO har konsekvenser for erhvervet, styrelsen og andre. Styrelsen vil derfor gerne høre, om UPUs medlemmer har nogen kommentarer eller input vedrørende domstolens afgørelse i almindelighed og kontrolproblematikken i særdeleshed.

2. d) Brødhvedelisten

KRRI sagde, at Landbrugsstyrelsen (LBST) er i gang med at modernisere brødhvedeordningen og i den forbindelse vil styrelsen også se på værtdiagnostik generelt i forhold til gennemsigtighed i afprøvningen. Der er således tale om et juridisk og kvalitetsmæssigt servicetjek.

3. Diverse certificering

3. a) Orientering om arbejdet i EU og OECD

- EU økologiforordningen:
Kommissionen inviterer til første møde om en forsøgsordning om økologiske forædlingsaktiviteter 4. juni. Fra 2021 kan der ikke længere gives generelle dispensationer i forhold til frødatabase. Der vil komme detailregler for krav til frødatabase og medlemsstaternes indberetning om dette (frørapporten) i løbet af sommeren 2019.

I forbindelse med almindelig dyrkning gælder samme omlægningsregler som i dag. Der vil også fortsat være dispensationsmuligheder for at kunne anvende ikke-økologisk frø/omlægningsfrø. Dog er der ikke lagt op til generelle dispensationer – kun individuelle.

For fremavl (etårige afgrøder), skal moderplanten have været dyrket på økologisk areal i mindst én generation. Det areal, hvor frøene efterfølgende sås, skal desuden have været igennem en 2-årig økologisk omlægningsperiode, før de høstede frø er økologiske.

For de kommende økologiske forædlingsaktiviteter midlertidige forsøgsordning, ved vi ikke endnu, hvordan omlægningskravet vil blive, dvs. hvor langt tilbage i processen, der vil blive krævet økologisk dyrkede frø.

- EU handel med frø
Danmark arbejder for at en ny frøforordning kommer på den kommende EU-kommissions arbejdsprogram. Det finske formandskab vil ligeledes i efteråret arbejde på fælles rådskonklusioner om behovet for en ny frølov.

Der forhandles fortsat om de kommende krav om regulerede ikke-karantæneskadegørere (RNQP'ere) i forhold til plantepas. Det forventes, at *Ditylenchus gigas* udgår for hestebønne og *Ustilago*-arterne udgår for sædekorn indtil videre, da det kræver yderligere analyse. Der er forslag fra flere medlemsstater om, at sclerotier udgår for sædekorn, raps og solsikke. Der vil dog fortsat være normer for *Ustilago* og meldrøjer jf. sædekornsdirektivet. Kommissionen arbejder for at videreføre undtagelserne fra markedsdirektiverne fx for frø til forsøg m.v., samt for en overgangsperiode for frø, der er produceret forud for ikrafttrædelsestidspunktet. Kommissionen forventer et konsolideret forslag til juni med vedtagelse i efteråret og mulig ikrafttræden næste sommer.

3. b) Orientering om planlagte lovændringer og afledte bekendtgørelsesændringer

MEB sagde, at LBST arbejder på en plantelovspakke, der samler lov om frø og kartofler med lov om plantesundhed. Samtidig indarbejdes de nye forordninger om plantesundhed og offentlig kontrol, som skal træde i kraft 1. januar 2020. Desuden arbejdes med en ændringslov, der bl.a. indarbejder loven om sortsforordningen i lov om plantenyheder. Alle bekendtgørelser vil ligeledes blive ændret i år som følge af de nye forordninger. Desuden fjernes muligheden for autoriseret markbesigtigelse af præbasis- og basissæd, lucerne begrænses igen til C1, afstandskrav ændres for CMS hybrider af vinterbyg og der præciseres i fht. spireevne og hårde frø.

3. c) Forsøgsordning med autoriseret avlskontrol af præbasis- og basissæd

MEB sagde, at forsøgsordningen ophører 1. januar 2020 og skrives ud af bekendtgørelserne om markfrø, sædekorn og grønsagsfrø. Forsøgsordningen kan ikke forlænges ud over de syv år, som direktiverne giver mulighed for og den nuværende EU-kommission ønsker ikke at ændre i markedsdirektiverne, selvom ordningen har været en succes. Det betyder, at TystofteFonden fra 1. januar 2020 skal foretage officiel kontrol af alle arealer til høst af præbasis- og basissæd. Det drejer sig om ca. 7.600 ha ud af et samlet fremavsareal på ca. 104.000 ha (2018).

3. d) Plantepas og krav til operatører

MEB sagde, at vejledning om plantepas vil blive opdateret, når de endelige regler falder på plads, herunder krav til operatører. Vejledningen kan findes her: [Vejledninger - Landbrugsstyrelsen](#)

Det blev præciseret, at der kun vil være krav om plantepas for de arter, hvor der findes krav i fht. karantæneskadegørere og RNQP'ere. LBST arbejder med en kontrolmodel, der kunne indeholde en e-test for relevante medarbejdere kombineret med bl.a. kontrol af virksomhedens handlingsplan. LBST vil informere om, hvor man kan finde information om relevante skadegørere. Virksomhederne er selv ansvarlige for deres kompetenceudvikling.

3. e) Dispensation for spireevne i hestebønne

MEB orienterede om, at der indtil videre er søgt om dispensation for 807 tons ud af EU tilladelsen på 1.000 tons. Efter den danske dispensation blev givet, har danske virksomheder tilbudt leverancer af hestebønne til en tilsvarende finsk dispensation. Det viser, at det danske marked skulle have været afsøgt bedre forud for den danske ansøgning om dispensation. Der kan være mange gode grunde til at sådan en situation opstår, men LBST ønsker at oplyse dispensationsansøgninger bedre. Det vil betyde, at LBST fremover skal bruge mere tid på afklaring af det danske marked, inden en ansøgning sendes til EU-kommissionen, da ordningen ikke er tænkt til at løse enkelte virksomheders forsyningsvaskeligheder.

Der har været en forventning om et større salg end tilfældet blev, da der i 2018 blev dyrket 25.000 ha og i 2019 kun 12.000 ha.

3. f) Orientering om møde i Arbejdsgruppen om certificering 13. marts 2019

GDE gav en orientering om mødet og sagde, at der er indført en ny procedure for kvittering for kontrolmarksprøver, der skal sikre rettidig udsåning af alle relevante prøver. Når fonden fremadrettet ændrer IT systemet, vil indberetninger fortsat skulle ske i XML format.

4. Eventuelt

- DAKOFO henvendelse om repræsentation i Fagudvalget for sortsafprøvning
DAKOFO havde forud for mødet sendt et ønske om at kunne deltage i fagudvalgets møder, når listen med brødhvedesorter behandles. KRRI sagde, at det fortsat drøftes, hvordan møllerne skal blive repræsenteret i fagudvalget. I 2018 blev de inviteret til at deltage i udvalgets møde under dette punkt. Fagudvalget er et teknisk forum af eksperter, hvor møllernes tekniske ekspertise er relevant under behandlingen af dette punkt. Udvalget forholder sig ikke til markedsmæssige forhold. Disse forhold ligger i de udvalgte kriterier. Der er således tale om hvorvidt de objektive kriterier, der fremgår af lov, bekendtgørelse og vejledning er opfyldt eller ej. Udvalget er en faglig støtte for TystofteFonden, og har ingen besluttende kraft. Det er fonden der reelt og formelt træffer afgørelser om godkendelse af sorter i forhold til brødhvedelisten, sortlisten og plantenyhedsbeskyttelse, jfr. de tilhørende retsgrundlag. Der er tale om delegerede beføjelser for TystofteFonden. LBST er opmærksom på, at det er et vigtigt forum for fonden. LBST vil sikre sig at nye kriterier for brødhvede kvalitetssikres ift. administrationsgrundlaget i styrelsen. Derfor drøftes udvalgets fortsatte ophæng, samt evt. deltagelse af særlige eksperter, herunder møllerne og evt. DAKOFO alene under udvalgsbehandling af punktet for brødhvede.

KRRI takkede for input til det videre arbejde og sagde, at LBST vil se på henvendelsen sammen med gennemgangen af værdiafprøvningen med henblik på at gøre principper for sortsafprøvningen mere tydelige og objektive.
- Næste møde
Næste møde er 14. november kl. 10-14 i Landbrugsstyrelsen i Nyropsgade i København.

Foreslået tema: patenter.